

Federiko Aksat

UBISTVO JE IZLAZ

Prevela
Gordana Mihajlović

■ Laguna ■

Naslov originala

Federico Axat

LA ÚLTIMA SALIDA

Copyright © Federico Axat, 2016

By agreement with Pontas Literary & Film Agency

Translation copyright © 2017 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

*Mojoj majci Lus L. di Piro i
mom ocu Raulu E. Aksatu*

Dotiče čelik prstima
Pištolj je bio težak
Osećao je kako mu srce lupa,
Lupa, lupa, lupa
Oh, ljubavi moja*

U2, Izlaz

* Prevod stihova je preuzet sa sajta *Lyrics and translations*, a kao autor prevoda je potpisan *Spring*. (Prim. prev.)

PRVI DEO

1

Još koju sekundu i Ted Mekej bi prosvirao sebi slepoočnicu, kad se zvono na ulaznim vratima kuće oglasilo upornom zvonjavom.

Sačekao je. Nije mogao da povuče oroz dok napolju ima nekoga.

Odlazi, ko god da si.

Opet zvono, zatim je neki čovek povikao:

– Otvorite vrata, znam da me čujete!

Glas je dopro do radne sobe iznenađujuće jasno, do te mere da je na tren oka posumnjao da je to bilo stvarno.

Obazreo se oko sebe, kao da u samoći radne sobe traži dokaz da je taj uzvik bio stvaran. Tu su stajale njegove poslovne knjige, Moneova reprodukcija, radni sto... i naposletku pismo u kome je sve objasnio Holi.

– Otvorite, molim vas!

Ted je i dalje držao brauning dva-tri centimetra od glave; postajao mu je težak. Plan će mu se izjaloviti ako taj lik čuje

pucanj i pozove policiju. Holi i devojčice su u Diznilendu i on neće dozvoliti da dobiju takvu vest tako daleko od kuće. Ne, bato moj.

Zvonjavi se pridružio i niz udaraca.

– Hajde! Neću otići dok mi ne otvorite!

Pištolf se zatresao. Prislonio ga je uz desnu butinu. Provu-kao je prstima leve ruke kroz kosu i opet opsovao neznanca. Da nije neki prodavac? U tom kraju grada za imućan svet oni su bili nepoželjni, pogotovo ako su imali tako drzak nastup.

Nekoliko časaka se nisu čule vika i lupnjava, i Ted je opet, mic po mic, počeo da primiče pištolf slepoočnici.

Pomislio je da se čovek možda umorio i otišao, kad su ga kanonada udaraca i galama uverile u suprotno. Međutim, neće mu otvoriti, ne dolazi u obzir... sačekaće. Taj nametljivi- vac će kad-tad morati da odustane, zar ne?

Onda mu je pažnju privuklo nešto na stolu: papir presa- vijen napola, isti kao onaj što ga je ostavio na sredini stola za Holi, samo što na ovome nije bilo napisano ime njegove supruge. Je li bio tako glup da zaboravi da baci u đubre neki koncept poruke? Dok su se na ulaznim vratima sve vreme smenjivali povici, utešio se pomišlju da će bar nešto dobro proizaći iz tog neočekivanog prekida. Razvio je hartiju i pro- čitao poruku.

Sledio se od onoga što je video. To je bio njegov rukopis. Pa ipak, nije se sećao da je napisao ijednu od te dve rečenice.

OTVORI VRATA TO TI JE POSLEDNJI IZLAZ

Da ih nije napisao pod nekim okolnostima kojih se sad ne seća? Neka igra sa Sindi ili Nadin, možda? Nije bio u stanju da nađe objašnjenje za poruku... ne u toj budalastoj situaciji,

kad neki ludak samo što nije izvalio vrata. Ali mora da postoji nekakvo objašnjenje, dabome.

Samo ti laži sebe do mile volje.

Brauning u njegovoj desnoj ruci bio je težak čitavu tonu.

– Tede, otvarajte već jednom!

Lecnuo se, uzbunjen. Neznamac je to njega pozvao po imenu? Ted nije održavao bliže veze sa susedima, ali u najmanju ruku je mislio da im zna glasove, a glas tog čoveka nije nimalo ličio ni na jedan od njih. Ustao je i ostavio pištolj na sto. Znao je da mu nema druge, moraće da vidi ko je to. Kad malo bolje porazmisli, nije to smak sveta. Ko god da je taj nasrtljivac, brzo će ga se otresti i vratiti u radnu sobu da već jednom prekrati sebi život; planirao je to nedeljama i neće pokleknuti u poslednjem času zbog nekog nevaspitnog prodavca.

U uglu radnog stola stajala je teglica sa hemijskim olovkama, spajalicama, okrajcima gumica za brisanje i svakojakim beskorisnim sitnim predmetima. Brzo ju je okrenuo i ugledao ključ koji je tu ostavio pre manje od dva minuta. Uzeo ga je u šaku i zagledao s nevericom svojstvenom nekome ko se opet susreće s nečim za šta je mislio da ga nikad više u životu neće videti. I to zato što je trebalo da u tim trenucima sedi zavaljen u svojoj fotelji sa relaks funkcijom, sa ostacima baruta na šaci i lebdeći prema svetlosti.

Kad čovek donese odluku da digne ruku na sebe – nije bitno što nema sumnji povodom toga – poslednji minuti stavljaju na iskušenje volju svakoga od nas; Ted tek što je naučio tu lekciju i mrzeo je što mora opet da prođe kroz to.

Otišao je do vrata radne sobe istinski iznerviran; uvukao ključ i otključao. Opet je osetio ubod gneva videvši poruku zalepljenu sa druge strane, malo iznad njegovog lica. Bilo je to upozorenje za Holi. „Dušo, ostavio sam rezervni ključ na

frižideru. Nemoj ulaziti s devojkicama. Volim te.“ Delovalo je kao nešto okrutno, ali Ted je o svemu pažljivo razmislio. Nije želeo da ga jedna od njegove dve ćerke nađe kako leži iza radnog stola sa rupom u glavi. S druge strane, bilo je savršeno smisleno umreti u svojoj radnoj sobi. Bio je ozbiljno razmotrio mogućnost da se utopi u reci, ili da otputuje negde daleko i baci se pod voz, ali znao je da bi za njih najgora bila neizvesnost. Naročito za Holi. Ona će morati da ga vidi rođenim očima, da bude sigurna. Biće joj potreban... šok. Mlada je i lepa, i moći će da počne život iz početka. Oporaviće se.

Začuo se niz udaraca.

– Evo idem! – uzviknuo je.

Udarci su prestali.

Otvori vrata. To ti je poslednji izlaz.

Mogao je da vidi siluetu posetioca iza prozorčića pokraj vrata. Prošao je kroz dnevnu sobu sporim, gotovo izazivačkim korakom. Još jednom je sve osmotrio kao pre nekoliko časaka ključ od radne sobe. Video je ogroman televizor, sto za petnaestoro gostiju, porcelanske vaze. Na svoj način, oprostio se sa svakim od tih ovozemaljskih predmeta ponaosob. A ipak, eto ga opet tu, dobri stari Tedi, tumara po vlastitoj dnevnoj sobi kao utvara.

Zastao je. Da nije ovo njegova verzija *svetlosti*?

Načas je osetio bezumnu potrebu da se vrati u radnu sobu i proveriti da li će iza stola ugledati sopstveno telo, raskrečenih nogu. Ispružio je ruku i prevukao prstima preko naslona sofe. Osetio je hladan dodir kože; previše je stvaran da bi bio plod mašte, pomislio je. Ali kako da bude siguran?

Otvorio je vrata i kad je ugledao mladića na pragu, shvatio je zašto bi taj preživeo kao prodavac uprkos lošim manirima. Imao je oko dvadeset pet godina, a obukao je savršeno bele pantalone sa kaišem od zmijske kože i majicu sa kragom i

šarenim horizontalnim prugama. Pre je ličio na golfera nego na prodavca, iako je u desnoj ruci držao iznošenu kožnu akten-tašnu koja je odudarala od njegove garderobe. Kosa mu je bila plava i dopirala je do ramena, oči nebo-plave, a tog bestidnog osmeha se ne bi uopšte postideo ni sam Džo Blek.* Zamislio je Holli, ili neku drugu ženu iz kraja, kako kupuje od tog prikana neku dranguliju koju je on namerio da joj proda.

– Šta god da je u pitanju, nisam zainteresovan – izjavio je. Osmeh je postao još širi.

– Oh, bojim se da nisam došao da vam išta prodam. – Mladić je to kazao kao da je nešto najsmušnije na svetu.

Ted je bacio pogled preko tuđinčevog ramena. Nijedna kola nisu bila parkirana na trotoaru, a ni duž Bulevara Saliven. Vručina tog popodneva nije bila prejaka, ali da je prešao takvu razdaljinu pešice, kad je upekla zvezda, to bi ostavilo nekakvog traga na tom bezobrazno lepom mladiću. Uostalom, zašto bi parkirao tako daleko?

– Ne bojte se – rekao je momak kao da mu čita misli. – Partner me je ostavio ovde kod vrata, da ne bismo pobudili sumnje u komšiluku.

Pominjanje *saučesnika* nije uzбудilo Teda. Bilo bi doličnije da pogine prilikom pljačke nego da prosvira sebi glavu.

– Zauzet sam. Idite, molim vas.

Krenuo je da zatvori vrata, ali čovek je ispružio ruku i zaustavio ga. Nije to bio nužno neprijateljski pokret; oči su mu sijale molećivo.

– Gospodine Mekeju, moje ime je Džastin Linč. Ako mi...

– Kako znate moje ime?

* Lik iz filma *Upoznajte Džoa Bleka* reditelja Martina Bresta, igra ga Bred Pit a predstavlja personifikaciju smrti. (Prim. prev.)

– Ako dopustite da uđem i porazgovaram s vama deset minuta, objasniću vam.

Usledio je trenutak iščekivanja. Ted nije imao nameru da pusti tog čoveka da mu uđe u kuću, to je bilo jasno kao dan. Ali morao je da prizna da neznaničovo prisustvo pobuđuje kod njega određenu radoznalost. Naposljetku je prevladao razum.

– Izvinite. Ovo nije pravi trenutak.

– Grešite, ovo je sa...

Ted je zatvorio vrata. Poslednje Linčove reči doprle su prigušene sa druge strane, ali sasvim jasne: „Ovo je savršen trenutak.“ Ted je i dalje stajao kod vrata, osluškujući, kao da zna da će se dogoditi još nešto.

I upravo to se i desilo. Linč je povišio ton da bi ga Ted saslušao.

– Znam šta se spremate svakog časa da učinite sa onom devetomilimetarskom spravom koju ste ostavili u radnoj sobi. Nešto ću vam obećati: neću pokušavati da vas odvratim od toga.

Ted je otvorio vrata.

2

Ted je bio izuzetno predostrožan u planiranju samoubistva. Nije to bila odluka doneta u poslednji čas, impulsivna i sa gomilom sitnica prepuštenih slučaju. On nije bio od ljudi koji sve isplaniraju nezgrapno, da bi privukli pažnju ostalih. Ili je bar tako verovao. Jer ako je bio zaista brižljiv u svemu, kako je onda moguće da Linč zna? Posetilac širokog osmeha i sa savršenim crtama lica bio je savršeno precizan u pogledu kalibra oružja i mesta na kome ga je Ted ostavio. Premda nije bilo protivno zdravom razumu pretpostaviti da će Ted oduzeti sebi život u radnoj sobi, delovalo je kao rizično nagađanje, a Linč ga je izgovorio bez trunke oklevanja.

Sedeli su svako sa svoje strane stola. Ted je iskusio stari, dobro poznati osećaj: jezu kao plod navale adrenalina nakon koje se javljala izoštrenost misli, sa ciljem da nadmaši protivnika preko puta. Godinama nije igrao šah, ali osećaj je bio jedinstven. I prijatan.

– Znači, Trevis je zatražio od tebe da me uhodiš – pretpostavio je.

Linč je bio stavio kožnu akten-tašnu na sto i kao da se spremao da je otvori, ali zastao je donekle preneraženog lica.

– Vaš ortak nema nikakve veze sa ovim, Tede. Nemate ništa protiv da vas oslovljavam sa „Tede“?

Ted je slegnuo ramenima.

– Ne vidim fotografije vaših ćerki, Nadin i Sindi – primetio je Linč, pogleda uperenog u sadržaj akten-tašne. Kao da je nešto tražio.

Doista, nije bilo porodičnih fotografija. Ted ih je sklonio iz dnevne sobe. Savet za vas: ako se spremate da se ubijete, odstranite iz vidnog polja slike svojih najrođenijih. Jednostavnije je skovati plan kad vas vaši voljeni ne posmatraju pomno i neprestano.

– Da više nisi pomenuo moje ćerke.

Linč je razvukao usta u onaj svoj čarobni osmeh. Podigao je ruke.

– Samo sam pokušavao da zadobijem vaše poverenje, da malo popričamo. Video sam njihove fotografije i znam da su u ovom trenutku s majkom na Floridi. Otišle su u posetu kod babe i dede, zar ne?

Te reči su zvučale kao da su iz nekog filma o mafijašima. Znamo gde ti je porodica, nemoj se praviti pametan. Ipak, bilo je nečeg iskrenog u Linčovom držanju, kao da je zaista pokušavao da bude ljubazan.

– Pustio sam te da uđeš u moju kuću. Mislim da već imamo određenog poverenja jedan u drugoga.

– To me raduje.

– Reci, šta još znaš o mojoj porodici?

Linč je držao ruke naslonjene na akten-tašnu. Nezainteresovano je odmahnuo jednom.

– Oh, ne mnogo, bojim se. Ne volimo da se uplićemo više nego što je potrebno. Znam da se vraćaju sa puta u petak, što

nam daje tri dana da se pobrinemo za naše poslove. I više nego dovoljno vremena.

– Naše poslove?

– Naravno!

Linč je iz akten-tašne izvukao dve tanke fascikle i stavio ih sa strane. Odmakao je akten-tašnu.

– Tede, da li ste nekad pomišljali da ubijete nekoga?

Vidi ti njega, taj voli da pređe pravo na stvar!

– Jesi li ti policajac? Ako jesi, trebalo je da pokažeš neku ispravu.

Ted je ustao. Fascikle su sto posto prepune skandaloznih fotografija. Motrili su na njega kao na osumnjičenog za neko ubistvo i samoubistvo je bilo presudan delić slagalice da bi priznao krivicu. Zato je Linč zapeo da uđe u kuću. Da nije agent FBI-ja?

– Nisam policajac, Tede. Sedite, molim vas.

– Želim da iz ovih stopa napustite moju kuću – Ted je pokazao prema vratima kao da Linč ne zna put do izlaza.

– Zar zaista želite da odem a da ne porazgovaramo o tome kako znamo za samoubistvo?

Taj lik zna šta radi, jer zaista, Ted je želeo da *zna*.

– Dajem vam pet minuta da mi objasnite.

Ted nije seo.

– Mislim da je to fer – složio se Linč. – Smesta ću vam objasniti. Radim za jednu grupu koja je zainteresovana da ljudi poput vas upoznaju ljude poput ovih koje imam ovde. – Položio je ruku na fascikle. – Ako dozvolite, otvoriću jednu od ovih fascikli da bacimo pogled. Shvatićete vrlo brzo, vi ste pametan čovek.

Otvorio je fasciklu i stavio je na sredinu stola, okrenutu prema Tedu, koji je i dalje stajao držeći ruke na pojasu.

Prvi list je bio foto-kopija policijskog dosijea. U ćošku su stajale fotografije iz anfasa i profila muškarca starog otprilike dvadeset pet godina. Ten mu je bio preplanuo a kosa uredno zalizana gelom. Gledao je u objektiv foto-aparata izazivački, lako podignute brade i svetlih, širom otvorenih očiju. Ime mu je bilo Edvard Blejn.

– Blejn je u prošlosti osuđivan za lakše prestupe; krađe i napade – kazao je Linč okrećući stranu. – Ovoga puta je optužen da je ubio svoju devojk.

Ted u jednome nije pogrešio: te fascikle jesu sadržavale skandalozne fotografije. Pred njim je bila slika surovo ubijene žene, kako leži u uzanom prostoru između kreveta i ormana; imala je bar sedam uboda na nagom trupu.

– Zvala se Amanda Herdman. Ona i Blejn su se povremeno viđali; nije to bilo previše zvanično. On joj je nabavljao jeftinu drogu i s vremena na vreme su pokušavali da se upuste u nešto ozbiljnije, ali po rečima njegovih i njenih prijatelja, bio je to beskonačni krug svađa i pomirenja. Kad je osvanula mrtva u svom stanu, policija je otišla pravo kod Blejna. On je priznao da se posvađao sa Herdmanovom u nastupu ljubomore, ali dabome, ne i da ju je izbo nožem. Hoćete li da čujete kraj priče? Nisu mogli ništa da dokažu. Morali su da ga puste.

U jednom trenutku, Ted je seo. Nije mogao da skine pogled s tih fotografija. Linč je okrenuo stranu. Bilo je nekoliko krupnih planova: Amandino natečeno oko, duboki rezovi na grudima, masnice posvuda.

– Nevin? – upitao je zbunjeno.

– To kopile je pazilo da je ne udara pesnicama, a naravno, nije pronađeno ni oružje kojim je izvršeno ubistvo. Po celoj kući je bilo njegovih tragova, ali nijednog na telu.

– Ali praktično je priznao kad je potvrdio da su se svađali.

– Odbrana je navela da je priznanje iznuđeno pod pritiskom, što jeste bilo delimično tačno, i uspeli su to i da dokažu. Tehnička pojedinost koja ga je oslobodila krivice bila je forenzička analiza časa smrti. Veštak tužilaštva je kao vreme kada je umrla utvrdio period između sedam i deset sati uveče. Brojni svedoci su izjavili da su u tom intervalu videli Blejnu u nekoj rupi od bara, *Blek sombrero*. Delovalo je kao da se naročito postarao da ga vidi što više ljudi; imao je više od trideset pouzdanih svedoka, pa i snimke kamera na parking-u.

Ted je listao stranice. Bilo je tu još nekoliko fotografija tela Herdmanove i kopija dokumenata s podvučenim delovima.

– Sve ste shvatili, zar ne, Tede?

I zaista, Ted je počeo da shvata.

– Kako znate da ju je Blejn ubio?

– Organizacija koju predstavljam ima doušnike u krivičnom sistemu. Tu ne mislim na prestupnike; s njima radije nemamo posla. To su advokati, sudije ili sudski pomoćnici koji znaju kad neki slučaj ubistva smrdi. A mi se pobrine-mo da... *uklonimo* sumnje. Što se Blejna tiče, objašnjenje je krajnje prosto, mada je gotovo sigurno da je taj lik bio talija. Angažovali smo stručnjaka i pitali ga kako je moguća tako velika greška u utvrđivanju vremena smrti. Rekao je da ta vrsta ispitivanja zavisi od temperature tela, i da se ona meri u trenutku kada se ono pronađe. Zna se krivulja po kojoj opada temperatura leša i...

– Poznat mi je postupak – prekinuo ga je Ted. – I ja gledam *Mesto zločina: Las Vegas*.

Linč se nasmejao.

– Onda ću preći pravo na stvar. Kad smo otišli na mesto zločina, shvatili smo. Ispod stana Amande Herdman na prvom spratu, u kome sada nema nikoga, nalazi se industrijska pramonica veša. Glavna cev za ventilaciju nalazi se tačno ispod

mesta na kome je pronađen njen leš. Shodno tome, cev je održala toplinu tela i zbog nje se temperatura spuštala sporije nego što je uobičajeno.

– Znači, tip ju je ubio ranije.

– Tačno tako. Šest do osam sati ranije. Nije ubijena uveče, nego negde u vreme ručka, pre nego što je Blejn otišao u bar.

– I nije postojao način da se slučaj opet otvori?

– Već je uložena žalba i sud je potvrdio presudu. Mi ne krivimo sudski sistem; radije mislimo da se ponekad neki smrad provuče kroz pukotine u njemu. Događa se i obrnuto, nažalost. Ali ovde nije u pitanju ista stvar, zar se ne slažete s tim?

Tedu je bilo dovoljno priče.

– A ti hoćeš da ja ubijem Blejna, jelda?

Linč je iskezio savršeno bele zube.

– Kazao sam ja da ste vi pametan čovek.

3

Zaustavio se ispred frižidera. Magnet u obliku jabuke pridržavao je Holinu fotografiju koju je zaboravio da skine. Devojčice su sjajem za kosu ukrasile njene ivice nizom koncentričnih pravougaonika. Holi je istrčavala iz mora, u crvenom bikiniju koji je dugo bio Tedov omiljeni. Smejala se, glave okrenute u stranu, a duga plava kosa je lepršala. Fotografija je snimljena tačno u trenutku kad je jedna noga nestala iza kolena, pa se činilo da njen jedini oslonac krši osnovna pravila ravnoteže.

Ta fotografija je stajala tu veoma dugo. Ted ju je posmatrao zaboravljajući razlog koji ga je pre svega doveo u kuhinju. Uhvatio je čošak fotografije i povukao. Gotovo da je mogao da čuje Holin smeh, a odmah zatim i njen plač, prekidan potresnim kricima na vratima radne sobe... Kako da joj učini tako nešto?

Otvorio je fioku i spustio fotografiju pored spravica za koje nije znao čemu služe.

U frižideru su ostala još dva piva. Uhvatio ih je za grlić samo jednom rukom a stopalom zatvorio vrata. Stajao je naslonjen na radnu površinu kredenca. Linč je i dalje sedeo u dnevnoj sobi, i Tedu je spontano došlo da ga ponudi pićem, mada je sad žalio zbog toga. Bilo mu je potrebno da načas razmisli nasamo, jer čim mu je taj stranac natuknuo šta planira, osetio je nekakvo neobjašnjivo golicanje u telu. Nije bio pristalica sprovođenja pravde na sopstvenu ruku – ne u doslovnom smislu te reči – iako je verovao da bi ovaj svet bio mnogo bolji bez parazita kakav je Blejn. Nije imao nikakav poriv da ma koga ubije, on nije podržavao ni smrtnu kaznu – ili je tako govorio kad bi ga neko upitao. Ponekad, u streljani, dok se kartonska figura pomerala a on nastojao da je pogodi posred glave, maštao je da upuca nekog *lošeg momka*, nekog lika koji je počinio neko zverstvo ili nešto gnusno. Klimnuo je glavom potvrđujući sebi. Linč možda nije prodavac u pravom smislu te reči, ali jeste uspeo da dirne prave strune da bi Ted ozbiljno razmotrio njegovu ponudu.

Oči su mu i dalje bile uprte u magnet u obliku jabuke. Sad kad mu je Holina fotografija bila van vidnog polja, mogao je jasno da razmišlja. Linčove ideje su bile zavodljive; bilo je tu nečeg dubokog, nečeg presudnog, ubeđenje da će Holi i devojčice u njemu videti ruku pravde, a ne kukavicu, ako ubije neku hulju.

Dok se vraćao u dnevnu sobu, pala mu je na pamet suluda ideja da tamo više neće zateći nikoga. Linč je zacelo otišao, ili još gore, njihov susret je bio plod Tedove mašte.

Međutim, još je sedeo tu, sa dvema fasciklama ispred sebe. Ustao je da uzme bocu koju mu je Ted pružio i zahvalio mu klimajući glavom. Otpio je dug gutljaj.

– Kako ste saznali? – Ted je opet seo.

– Za samoubistvo?

Potvrdio je.

– Organizacija ima svoje metode, Tede. Ne znam da li je mudro da ih podelim s vama.

– Mislim da je to najmanje što zaslužujem ako tražiš od mene da ubijem čoveka.

Linč je porazmislio.

– Znači li to da mogu računati da ste prihvatili naš predlog?

– To ne znači ama baš ništa. Za sada, želim da mi kažeš kako ste saznali.

– Mislim da je to fer. – Linč je otpio još jedan gutljaj i spustio flašu na sto. – Imamo dva načina na koja odabiramo kandidate. Prvi nas snabdeva najvećim brojem njih, ali se pokazao i kao manje efikasan. Prava šteta, nesumnjivo. Imamo psihologe privržene našoj stvari i oni nam dojavljuju za potencijalne slučajeve; tu slobodu dopuštamo sebi, ti stručnjaci i mi, znajući da delimično narušava poverljiv odnos s pacijentima. Ipak, nikad nikog ne prisiljavamo. Pojavimo se kao ja kod vas, i iznesemo naš predlog. Ako kandidat ne prihvati, nestanemo bez traga. U vašem slučaju, moram da priznam, moj ulazak je bio malo manje blagovremen nego obično. Pomislio sam... pa, da sam stigao prekasno.

– Uhodio si me?

– Ne baš. Kad stignem do kuće nekog kandidata, obično malo razgledam okolo. Mada smo u vašem slučaju znali da su supruga i ćerke na putu, uvek može da se pojavi neki rođak ili neočekivani prijatelj... ili pas koji ne voli goste. Dok sam obilazio plac da proverim je li sve u redu, kroz prozor radne sobe video sam što ste se spremali da učinite.

– Shvatam. Onda me jeste uhodili.

– Izvinjavam se. Trudimo se da se upličemo što je manje moguće.

– A koji je drugi način izbora?

– Ah, da. Vidite, Tede, postoje mnogi ljudi zahvalni organizaciji, koji se nekako osećaju kao *dužnici*. Mnogi od tih stručnjaka koje sam pomenuo takođe su deo ove grupe. Ali najčešće je reč o...

– O ljudima povezanim sa žrtvama – Ted je upro prstom u fascikle.

Linč je ličio na nekoga kome više prijaju nagoveštaji nego otvorena priča. Nakratko je napravio nezadovoljnu grimasu.

– Tako je – priznao je, voljan da prekrati razgovor o tome. – A sad mi dozvolite da objasnim šta se nalazi u drugoj fascikli.

Odložio je Blejnovu fasciklu u stranu. Otvorio je drugu, mnogo tanju. Na prvoj stranici se nalazila fotografija u boji muškarca koji je stajao u čamcu. Imao je četrdesetak godina i nosio je prsluk za spasavanje; držao je štap za pecanje s ogromnom ribom.

– A ko je to?

– Ime mu je Vendel, možda ste nekad čuli za njega. Veoma istaknut poslovni čovek.

– Ne poznajem ga.

– Bolje je tako.

Ted mu je dodao fotografiju. Fascikla je sadržala nekoliko listova s kucanim tekstom i nekoliko mapa s adresama. Veoma malo informacija u poređenju s prethodnom fasciklom.

– Koga je ucmekao poslovni čovek? Svoju ženu?

Linč se nasmešio.

– Vendel nema ženu. I nije nikoga ucmekao. On nije kao Blejn, on je kao vi.

Ted je izvio obrve.

– I on se spremao da digne ruku na sebe – rekao je Linč. – I on, kao i vi, zna za bol i nerazumevanje koje će to doneti njegovoj porodici. Pogodba je sledeća, Tede: vi ćete ubiti Blejna i na taj način doneti mir i pravdu porodici Amande Herdman,

a mi ćemo, u znak zahvalnosti, omogućiti da postanete deo lanca čija je jedna karika Vendel, a vi ćete biti sledeća.

Ted je načas razmislio. Brzo je ukapirao.

– Pošto ubijem Blejna, treba da ubijem Vendela?

– Tačno tako. On to zna, i očekivaće. Isto tako ćete vi kasnije čekati ovde, kod svoje kuće, da se pojavi sledeća karika lanca. Razmislite, Tede. Pomislite kakvu će to razliku predstavljati za vašu porodicu kad otkriju da je neznanac ušao u vašu kuću i pucao na vas, sasvim suprotno od samoubistva...

– Ne govori dalje.

– Znam da ste o svemu razmislili – nastavio je Linč ne obazirući se na Tedov zahtev – i da je oduzeti sebi život bolje nego nestati bez traga. Ali sada vam se pruža izvanredna mogućnost da budete uklonjeni, da vas pamte kao žrtvu koja je bila posledica zle kobi. Pomislite koliko će jednostavnije biti vašim ćerkama da prebrode tako nešto. Nije mi poznato da li znate, ali mnoga deca, naročito ako su mala, nikad se ne opo...

– Dosta! Shvatam!

– Onda, šta kažete?

– Morao bih još malo da razmislim. Vendel je nevin čovek.

– Hajde, Tede. Učinio sam ovo ko zna koliko puta. Vi već znate odgovor. Pogodba ne samo da je korisna za vas nego će pomoći i Vendelu, koji u ovim trenucima čeka kod kuće na jezeru da mu se ispuni poslednja volja.

– Zašto se vi ne pobrinete za to?

Linč nije ni trepnuo. Njegov osmeh je stavljao do znanja da je zaista, kao što je i sam maločas rekao, često vodio glavnu reč u prvom činu ubeđivanja. Umeo je da odgovori na svako pitanje. Njegovo učešće je bilo kao kad se prodavac telefona samo pridržava unapred određenog scenarija.

– Mi smo dobri momci u toj priči, Tede. Verujemo da onaj ko ubije treba da umre. Ali mi samo uspostavljamo vezu između onih koji su uspeli da izigraju sistem i onih koji su voljni da polože svoj život za pravednu stvar. I odabrali smo vas. To je vaša šansa. I to poslednja, bojim se.

Ted je spustio pogled u krilo. Iz džepa na pantalona-ma izvirivala je poruka pronađena na radnom stolu. Nije se ni sećao da ju je stavio tu. Izvukao ju je i odmotao, ali tako da ne vidi Linč, koji ga je posmatrao nestrpljivo iščekujući konačan odgovor.

TO TI JE POSLEDNJI IZLAZ, pročitao je.

Linč je maločas izgovorio praktično iste reči.

4

Edvard Blejn je živio sam u kraju za pripadnike srednje klase. Susedi su ga mrzeli. Njegova bezvoljna narav i oreol tajanstvenosti oko svega što je radio pogoršavali su međusobne odnose dok ih nisu pretvorili u napet i neprijatan saživot. Blejn je bio šljam, a najgore je bilo što taj smrad kao da je bio zadovoljan time, začikavajući svakoga ko mu se prepreči na putu naočarima sa reflektujućim staklima i samozadovoljnim osmehom. Pokušali su da porazgovaraju s njim, pomirljivo kao i preteći, ali ništa nije delovalo. Kao buntovno dete – iako je prevaleo tridesetu – činilo se da se istrajno trudi da iznervira okolinu svaki put kad bi mu neko prišao ili pokušao da se s njim nešto dogovori. Nije se pridržavao nijednog pravila saživota, od vođenja brige o bašti ili o svom psu Magnusu, strašnom rotvajleru koji je bio zle sreće da sate i sate provodi vezan na lancu i laje na svakoga ko mu pride dovoljno blizu. Bančenje s prijateljima, gromoglasno paljenje motocikla, muzika do daske, sve je to bilo kao dobar dan. Nije bio redak slučaj da dođe kući s prostitutkama, u

alkoholisanom stanju ili drogiran, i da ih kasnije izbací napo-
lje da jadnice tumaraju polugole po trotoaru čekajući taksi.

Kad je optužba za ubistvo protiv Blejna obelodanjena, mnogi su se obradovali i čak ponudili da svedoče o nedo-
ličnom ponašanju suseda – medijske zvezde. Još više njih je
izrazilo žaljenje što je odabrao da ubije tu ženu kod njene
a ne kod svoje kuće, pošto bi ga onda pokopali nepobitnim
svedočenjem koje bi ga poslalo iza rešetaka na nekoliko godi-
na. Niko nije sumnjao da je Blejn ubio tu siroticu. Komšije
su preuranjeno proslavile ono što su uzele zdravo za goto-
vo: Blejnu će biti suđeno i presuđeno da je kriv za ubistvo
Amande Herdman. San će postati java.

Osim što je tužilac bio primoran da ga pusti. A to je
omogućio alibi čvrst kao stena. Više svedoka je videlo tu
barabu u nekom baru u vreme ubistva a nekoliko bezbe-
dnosnih kamera je pokazalo da je nemoguće da Blejn bude
ubica. Njegovi susedi nisu bili tog mišljenja, dakako, i nisu
znali kako je to đubre uspeło da izigra sudski sistem; možda
ima brata blizanca ili nešto u tom stilu, ali nekako ih je sve
obmanuo. Sad ne samo da moraju da se natežu sa bednikom
nego i sa ubicom. Mnogi su ozbiljno razmotrili mogućnost
da se odsele odatle.

Ted je pažljivo pročitao izveštaj dobijen od Linča jedući
hamburger, pošto se smestio za jednim sporednim stolom u
restoranu brze hrane. Nikome neće nedostajati Edvard Blejn,
mislio je. Mogao bi da uđe u kuću na glavna vrata i da ne brine
da li će ga neko videti; komšije ne bi ni zucnule. Upamtio
je sve potrebne podatke, kao onaj da lik krije rezervni ključ
ispod otirača na ulaznim vratima. Pas neće biti prepreka.

Dok je grizao hamburger, skovao je jednostavan plan;
uspeo je da se odvoji od sopstvenih problema uz gutljaje
koka-kole i gomilice pomfrita, i to nije prestajalo da ga čudi.

Fotografije Amande Herdman i neki skandalozni detalji iz Blejnovе prošlosti i sadašnjosti pripomogli su da Ted *zaista* oseti želju da ga ubije. Najzad je u potpunosti shvatio Linčove reči o pukotinama u sistemu. Bilo je nečег isceljujućег u tome što je dobio priliku da ispravi tu grešku, i mogao je to da oseti.

Stigavši u Blejnovu kuću, sakrio se u ormanu u gostinskoj sobi u prizemlju, sedeći udobno između nekih kutija koje je ispremeštao. U donjem delu police iznad njegove glave stajala je nalepnica Baza Svetlosnog blistajući u mraku. Zamislilo je dečaka koji ga je stavio tu da bi se zatvorio i uživao u njegovom sjaju, kao on u tim trenucima. Osetio je ponešto nostalgije, sad kad je vlasnik zaboravio momčinu Baza pa je osuđen da sija u samoći.

Blejn je stigao posle četiri sata. Ted je obišao kuću pre nego što se sakrio i bio je u stanju da zamisli gde je Blejn u svakom trenutku. Ušao je iz garaže razgovarajući telefonom, vodio je neki šaljiv razgovor; kasnije se istuširao. Postojala je nimalo beznačajna mogućnost da odluči da te večeri izađe, ali Teda tako nešto nije uznemiravalo... sačekaće ga. Sedi satima u ormanu i može da sedi tu koliko god bude trebalo. Povremeno bi zadremao.

U sebi je ponovio plan koji bi razočarao nekog holivudskog producenta. Neće biti sučeljavanja, ni osvetničkih govorančija, a naročito ne bilo kakvih upozorenja. Sačekaće da Blejn zaspi u svojoj sobi, izaći će iz ormana i otići da ga kokne a da ovaj ne stigne ni da se probudi. Plan je čak posedovao i svoju samilosnu stranu.

U pola deset – Ted je savršeno kontrolisao vreme zahvaljujući mobilnom telefonu – Blejn je sedeo u dnevnoj sobi i gledao televiziju, verovatno večerao nešto na brzinu, tu i tamo psujući jednog takmičara u nekoj glupoj igri pitanja i odgovora. Situacija je bila neizvesna. Mogao je da ode u provod, u

kom slučaju bi se čekanje odužilo unedogled, da primi goste, ili da bude dobar i ode rano na spavanje. Međutim, jedna sitnica, i to ne mala, mogla je sve da zakomplikuje. Ted ju je primetio i pre samog Blejna, i smesta postao oprezan, pažljivo osluškujući, čuljeći uši u mraku koji ga je obgrljivao, u pokušaju da čuje još nešto sem nasnimljenih aplauza i voditeljevog kreštavog glasa. Magnus je počeo žalosno da zavija iz prednjeg dela vrta. Ted je razočarano iskrivio usta i zavrteo glavom. Doza upotrebljena da uspava psa nije bila dovoljna.

Televizor je najednom zanemio. Posle duge tišine ulazna vrata su se otvorila i malo kasnije opet zatvorila. Blejn je pričao telefonom s nekim, ali tiho, tako da se nije mogao čuti iz ormana. Šetkao je po dnevnoj sobi, dok mu glas najzad nije postao sve jasniji i dogodilo se nezamislivo: ušao je u gostinsku sobu gde je bio sakriven Ted. Upalio je svetlo i zatvorio vrata. Ted je bio odškrinuo vrata od ormana dva centimetra i sad je bilo prekasno da ih zatvori a da ne privuče pažnju. Blejn je bio jedva koji metar udaljen od njega i nestrpljivo je koračao sa druge strane kreveta, slušajući sagovornika.

– Tako je kao što sam ti rekao, Toni, Magnusa su uspavali, gotovo da se ne pomera. Nešto su mu učinili. Ako je za to kriva neka džukela iz susedstva, pokazaću ja njima njihovog boga... A? Šta? Ne, nisam. – Zastao je. Seo je na krevet, okrenut leđima ormanu, i utišao glas. – U pravu si, Toni. Iz ovih stopa idem da proverim da li je sve tamo gde i treba da bude. Naravno da hoću. Zvaću te malo kasnije. Čao.

Izašao je iz prostorije ostavljajući upaljena svetla.

Ted je dvaput video Blejna kako prolazi, šunjavajući se niz hodnik. Drugi put mu se učinilo da je opazio blesak koji je poticao iz njegove desne ruke. Samo je pitanje vremena kada će odlučiti da pretraži gostinsku sobu. Ted je izvukao

iz jakne nož kojim je nameravao da ga izbode na spavanju. Oko za oko, pomislio je.

Kroz deset minuta, Blejn je stajao na pragu sobe; zaista je bio naoružan. Ted je na časak pomislio da ga je otkrio, da je pogledao pravo u orman i primetio da su vrata odškrinuta. Ali kad je Blejn ušao u sobu, opet je seo okrenut leđima i uzeo telefon koji je bio ostavio na krevetu.

– Zdravo, Toni. Sve je na svom mestu. Jeste, hteo sam da ti javim. Sutra ću se pobrinuti da otkrijem koji je komšija onesposobio Magnusa. Ali to mora biti sutra, mrtav sam pospan... nisam spavao dva dana. Naravno... rekao sam ti da hoću. Ne brini. Čao, Toni.

Opet je izašao. Ali ovoga puta je ugasio svetlo.

Ted nije sklonio nož. Da nije to neka zamka? Zašto Blejn nije pretresao orman? Naredio je sebi da sačeka trideset minuta da bi bio siguran da kućevlasnik spava kao top.

Sasvim lagano je otvorio vrata ormara. Izašao je iz gostinške sobe i prošao kroz dnevnu u pravcu stepeništa. Spolja je prodirala slaba svetlost. Magnus više nije zavijao i u tom trenutku Iglom nisu prolazila kola. Ako posrne, ako napravi i najmanji šum, upozoriće Blejna. Popeo se pažljivo, gazeći stepenike što bliže zidu. Drvo ga nije odalo. Najteže je prošlo, pomislio je; na celom spratu podovi su zastrti.

Blejnova soba se nalazila na kraju uzanog hodnika. Kad je Ted provirio unutra, spazio je Blejnovu prepoznatljivo obličje ispod belog čaršava. Sjaj koji je dolazio od prozora omogućio mu je da se kreće prostorijom bez bojazni da će u nešto udariti. Čvrsto je stegao dršku noža i zamahnuo kad...

– Samo mrdni i rascopaću ti glavu.

Glas se začuo iza njegovih leđa. Cev pištolja mu je bila prislonjena uz potiljak a veštačko svetlo ga je zaslepilo. Kad se privikao, video je da se Blejn u krevetu pretvorio u jastuk.